

Kemikaliekontrollen i finansåret 1953—54.

Ved J. L. Schnieker.

Kontrollens virksomhed har omfattet kontrol med overholdelse af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr og kontrol med overholdelse af indenrigsministeriets bekendtgørelser nr. 45 af 28. februar 1931 om gifte, der anvendes til bekæmpelse af plantesygdomme m. m., nr. 284 af 31. maj 1950 om ændrede regler for stoffet thalliums optagelse på giftlovens lister og om særlige regler for opbevaring, salg og udlevering af thalliumsulfat og opløsninger deraf og nr. 144 af 21. april 1953 om kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler. Der er foretaget analyse på nogle bekæmpelsesmidler, som fabrikanter eller importører har ønsket analyseret, inden midlerne gik ud i handelen, på nogle bekæmpelsesmidler, som forbrugere har ønsket kontrolanalyse på, og på nogle midler, som er afprøvet ved de biologiske stationer.

På given foranledning anmodede landbrugsministeriet den 2. juli 1953 kontrollen om at meddele fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler, at bekæmpelsesmiddelovens krav om deklaration af procentindholdet i bekæmpelsesmidler af virksomme stoffer samt fyldstoffer, vand eller andre opløsningsmidler ikke er opfyldt, dersom der angives to tal med spillerum. Det er således ikke tilladt ved salg af nikotin at angive »nikotin 95—98 pct., vand 2—5 pct.«, men denne vare skal f. eks. deklareres »nikotin 95,3 pct., vand 4,7 pct.«. Ved salg af D.D.T. er det ikke tilladt at deklarere »Pentaklordifenylætan »compound« 95 pct. (75—78 pct. para-para)«, idet der skal deklareres det virkelige indhold af para-para forbindelsen f. eks. »D.D.T. 74,4 pct., fyldstoffer 25,6 pct.«. Med hensyn til hexaklorcyklohexan er det ikke tilladt at deklarere: »Hexaklorcyklohexan 95 pct., 15 pct. gammaisomer«, men denne vare skal f. eks. deklareres med »Gammaiso-

mer af hexakloreycyklohexan 9,4 pct., andre isomere af hexakloreycyklohexan 80,5 pct., fyldstoffer 10,1 pct.«.

Der er foretaget analyse af 576 prøver bekæmpelsesmidler.

Af de forskellige præparater er analyseret et forskelligt antal mærker:

Kviksølvholdige præparater	20	D.N.O.C. holdige præparater	4
Kobberholdige præparater	15	Mølbekæmpelsesmidler	10
Svovlholdige præparater	16	Utøjsbekæmpelsesmidler	5
Nikotinholdige præparater	9	Pyrethrumholdige præparater	7
D.D.T. holdige præparater	19	Thiocyanater	2
666-holdige præparater	27	Cyanpræparater	2
Thiofosforesterholdige præparater	12	Karbamater	3
Metaldehydholdige præparater	5	Thalliumsulfatholdige præparater	22
Fluorholdige forbindelser	2	Fosforholdige præparater	3
Blyarsenat	7	Koagulationshæmmende præparater	2
Hormonpræparater	8		

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme og skadedyr i land- og havebruget.

Et flydende kviksølvholdigt afsvampningsmiddel, som i forrige finansår havde været underlødigt, blev påny undersøgt. Tre analyserede prøver lå 18 — 26 og 29 pct. under den deklarerede mængde. Fabrikken havde sidst anset det for sandsynligt, at det for lave indhold måtte henføres til en dårlig blanding af vædsken, således at noget af det tilsatte vand havde flydt ovenpå. Ved prøveudtagningen viste det sig nu, at der på bunden af en tømt ballon forefandt en krystalkage, som ved analyse viste sig at indeholde en meget stor procentdel kviksølv. Fabrikken konstaterede derefter, at det for lave indhold skyldtes, at afsvampningsmidlet under opbevaring i kuldegrader overmættes, således at den virksomme forbindelse krystalliserer ud. Fabrikken, som sidst blev pålagt en bøde på 400 kr., blev nu pålagt en bøde på 800 kr. Fabrikken afmeldte afsvampningsmidlet og tilmeldte et nyt, som kun indeholder den halve mængde organisk kviksølvforbindelse.

Et flydende kviksølvholdigt kornafsvampningsmiddel indeholdt 16,6 pct. mindre kviksølv end deklareret. Kontrollen henvendte fabrikantens opmærksomhed på, at kviksølvforbindelsen ved opbevaring under kuldegrader muligvis kunne bundfældes,

således at det for lave indhold skyldtes opbevaringsforhold. Fabrikanten opbevarede en prøve i 2 måneder ved $\div 10^{\circ}$ C. og kunne derefter ikke konstatere nogen nedgang i kviksølvindholdet. Da den udtagne prøve ikke kunne have været udsat for så langvarig og streng frost, måtte man regne med, at underlødigheden skyldtes fabrikationsfejl. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et importeret kobber-kviksølvholdigt skurvmiddel indeholdt 35 pct. mindre kobber end angivet på pakningen. Den udenlandske fabrik forklarede, at de i 1951—52 bragte et præparat på markedet, som indeholdt den deklarerede mængde kobberforbindelse, men at de efter erfaringer med hensyn til svidninger i Tyskland nedsatte kobbermængden i præparatet til dette land og andre lande, hvor midlet ikke havde været anvendt tidligere. Ved en uforklarlig misforståelse havde man undladt at meddele fabrikkens kontor ændringen, og kontoret meddelte derfor den danske importør, at varen indeholdt den høje procent, medens på den anden side fabriken, som ikke vidste, at midlet tidligere havde været anvendt i Danmark, og som troede, at det drejede sig om en prøvesending, sendte den lavprocentige vare afsted. Salget havde været meget begrænset, og importøren pålagdes en bøde på 100 kr.

Et fabrikationsparti 80 pct. nikotin indeholdt kun 78,4 pct. Selskabet oplyste, at en prøve af partiet, som kontrollen havde sendt selskabet, efter selskabets analyse indeholdt 78,5 pct., at de på det tidspunkt, da partiet blev fremstillet, ikke selv foretog analyse, men lod analyse udføre af et privatlaboratorium, og at partiet i henhold til privatlaboratoriets analyseattest havde indeholdt 80,4 pct. Kontrollen sendte en prøve til privatlaboratoriet, som afgav en erklæring om, at prøven indeholdt 78,5 pct., og at det, da den tidligere undersøgte prøve indeholdt 80,4 pct., derfor ikke kunne antages, at den nu foreliggende prøve var identisk med den tidligere undersøgte. I anledning af den konstaterede underlødighed foreslog selskabet landbrugsm'nisteriet, at den i henhold til bekæmpelsesmiddeloven indrømmede latitude på $\div 1$ og $+ 5$ pct. blev ændret til den sædvanlig indrømmede latitude på ± 5 pct. Latituden på nikotin blev i sin tid strammet, fordi 80 pct. nikotin inden gennemførelsen af bekæmpelsesmiddel-

loven lå omkring 79—80 pct., medens 80 pct. nikotin efter denne lovs gennemførelse lå omkring 76—77 pct. nikotin, idet specielt et engelsk firma red på den med lovens gennemførelse indførte latitude, fordi prisen på nikotin var ret høj. Selskabet fremhævede, at der i dag findes adskillige præparater på markedet, der er langt dyrere end nikotin, og for hvilke der indrømmes den normale latitude på ± 5 pct., hvortil kontrollen måtte bemærke, at analysemetoderne til disse bekæmpelsesmidler endnu ikke er så nøjagtige, at det vil være tilrådeligt at stramme latituden for disse midler til $\div 1$ og $+ 5$ pct., idet analysefejlen må regnes at ligge omkring ± 3 pct., medens analysefejlen for nikotin må regnes at være ± 1 pct. Landbrugsministeriet bemærkede til selskabet, at en forhåndskontrol ikke kan dække en senere i handelen gående underlødige vare og pålagde selskabet en bøde på 500 kr. Selskabet meddelte landbrugsministeriet, at den anførte analyseusikkerhed for nikotin var i god overensstemmelse med erfaringerne såvel fra selskabets eget laboratorium som med angivelser i litteraturen, hvorfor der til de fundne 78,4 pct. måtte lægges 1 pct., hvorved varen kom op på 79,2 eller den tilladte grænse. Hertil måtte kontrollen bemærke, at der i henhold til bekæmpelsesmiddeloven er indrømmet en latitude på $\div 1$ og $+ 5$ pct. af det angivne indhold af ren nikotin, at denne afvigelse på ± 3 pct. er indrømmet, dels for at dække fabrikationsfejl, og dels for at dække analysefejlen på ± 1 pct., at der således i forvejen i bekendtgørelsen er taget hensyn til analysefejlen, samt at selskabet derfor er ganske uberettiget til påny at indregne denne i analyseresultatet. Landbrugsministeriet henholdt sig hertil og fastholdt den truffne afgørelse.

Et importeret parathionholdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt fra 9—14 pct. mindre end angivet på pakningen. Det importerende selskab havde i 1951 af landbrugsministeriet fået en advarsel for lignende forhold. Selskabet oplyste, at et parti, som var importeret i 1951, og som ved kontrollens analyse viste sig at være underlødigt, var blevet returneret af selskabet til fabrikanten. Siden havde selskabet ikke fået analyseret parathion — importeret fra omtalte fabrikant — ved frivillig forhåndskontrol, men da kontrollen telefonisk havde meddelt selskabet, at en prøve udtaget på selskabets lager i 1952 indeholdt den deklare-

rede mængde, havde man stolet på, at fabrikanten nu leverede fuldholdig parathion. Selskabet blev pålagt en bøde på 1000 kr.

Et cyanpræparat indeholdt fra 7 til 20 pct. for lidt cyanid. Midlet havde tidligere indeholdt, hvad det skulle, og underlødigheden skyldtes uforsvarlig tillukning af emballagen, som tidligere havde været forsynet med et skruelåg med paraffinering, medens den nu var forsynet med et lille tryklåg og et skruelåg, men uden paraffinering. Da sundhedsstyrelsen ligeledes anså det for ganske uforsvarligt, at dåsen med cyan ikke slutter helt tæt, blev der tillige rejst tiltalt for overtrædelse af giftloven. Fabrikanten vedtog i retten en bøde på 150 kr., heraf de 50 kr. for overtrædelse af giftloven.

Et sprøjtesvovl indeholdt omkring 7 pct. svovl for lidt. Underlødigheden skyldtes, at bekæmpelsesmidlet blev forhandlet i uegnet emballage, som bevirkede, at midlet optog fugtighed fra luften, hvorved midlet sintrer sammen, og svovlindholdet derved synker. Selskabet ville tilbagekalde engroslagrene og drage omsorg for, at midlet ikke bringes i handelen igen, før en pakningsform er fundet, der kan garantere et konstant svovlindhold og en tilfredsstillende kvalitet. Selskabet blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en korn- og foderstofforretning forefandtes tromler med et kviksølvholdigt afsvampningsmiddel, som henstod uetiketterede. Forretningen oplyste, at alle etiketterne ved partiets ankomst var faldet af, og de løse etiketter blev forevist kontrollen. Importøren forklarede, at han havde overladt påklæbningen af etiketterne til Det forenede Dampskibsselskabs Aarhusafdeling, idet importpartiet — for at spare fragt — var gået med damper direkte fra England til Aarhus, og at han derfor havde gjort, hvad han kunne, for at få tromlerne etiketteret lovformeligt. Landbrugsministeriet pålagde importøren en bøde på 100 kr., idet de i § 4, stk. 1, punkt a—g i bekendtgørelse af 8. juli 1950 krævede oplysninger ikke var fastklæbet på en sådan måde, at oplysningerne kunne påregnes at forblive på tromlerne, indtil midlet var opbrugt.

I en cirkulæreskrivelse til planteavls- og havebrugskonsulenter m. fl. omtaltes et insekticids virkning overfor en lang række insekter. I cirkulæreskrivelsens slutning omtaltes et andet

insekticid, idet der anførtes: »... har hidtil kun været anerkendt til fluebekæmpelse, men bliver i år også afprøvet mod ovennævnte skadedyr eller en del af dem«. I en fra statens planteavlsudvalget indhentet erklæring udtaltes det, at da det i henhold til de i regler for afprøvning, afsnit 5, stykke 4, fastsatte bestemmelser ikke er tilladt en anmelder offentligt at omtale, at et præparat er under afprøvning, forelå der efter planteavlsudvalgets skøn i dette tilfælde en overtrædelse af reglerne, og at landbrugsministeriet af hensyn til konsekvenserne burde gøres bekendt med den stedfundne tilsidesættelse af reglerne med anmodning om, at forholdet blev påtalt. Landbrugsministeriet pålagde foreningen en bøde på 200 kr. Foreningen besværede sig over den pålagte bøde, idet den hævdede, at cirkulæreskrivelsen havde været forelagt statens plantepatologiske forsøg, og at der ikke senere var rejst indsigelse mod den nævnte passus, således at der kunne have været foretaget en berigtigelse af forholdet. Statens plantepatologiske forsøg bekræftede, at der ikke var rejst indsigelse mod den omtalte passus i cirkulæret, idet dette ikke anførte, at midlet var indsendt til forsøgsvirksomheden til afprøvning, og det derfor ville kunne hævdes, at der var tænkt på lokale forsøg, hvorfor man telefonisk havde meddelt dette synspunkt til foreningen under samtidig fremhævelse af, at den omtalte passus i hvert fald måtte være grænsen af det tilladelige. Foreningen hævdede endvidere at have overset, at man ikke må avertere med, at et middel er indsendt til afprøvning ved statens forsøgsvirksomhed i plantekultur. Landbrugsministeriet meddelte foreningen, at forbudet mod at oplyse, at et bekæmpelsesmiddel er indleveret til afprøvning, udtrykkelig er udtalt i § 12, stk. 2, i lov nr. 76 af 9. marts 1948, og at det er en selvfølgelig pligt for de virksomheder, der beskæftiger sig med bekæmpelsesmidler, at kende nævnte lov, hvorfor der ikke kunne tillægges det af foreningen anførte om at have overset bestemmelsen nogen betydning. Med hensyn til det af foreningen anførte, at statens plantepatologiske forsøg ikke i en senere skrivelse havde gjort foreningen bekendt med overtrædelsen, således at foreningen havde gentaget overtrædelsen i et blad, bemærkede landbrugsministeriet, at da den ulovlige oplysning ikke var urigtig, og da yderligere omtale af forholdet vedrørende indlevering til afprøvning ville indebære en fortsat overtrædelse af fornævnte

lovbestemmelse, kunne berigtigelse ikke finde sted, og ministeriet tilføjede, at omtalen i bladet ikke var medtaget ved fastsættelsen af bøden. Landbrugsministeriet fandt derfor ikke, at der i det af foreningen anførte forelå omstændigheder, der kunne bevirke en ændret afgørelse og måtte derfor fastholde den trufne afgørelse.

I en prisliste omhandlende kemikalier og specialpræparater til land- og havebrug, gartneri og frugtavl gældende for 1952 var såvel de midler, som var anerkendt af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur, som de midler, der var anerkendt af statens skadedyrlaboratorium anført som »anerkendt af statens forsøgsvirksomhed«. Kontrollen oplyste telefonisk foreningen om, at en sådan annoncering var i strid med bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Fejlen blev gentaget i prislisten gældende for 1953, hvorfor sagen blev forelagt statens planteavlsudvalg, som fandt det rigtigt, at sagen blev forelagt landbrugsministeriet med forslag om, at det pågældende forhold blev påtalt. Foreningen ansøgte landbrugsministeriet om at måtte fortsætte med omtalte angivelse i prislisten for 1954, idet foreningen hævdede, at de statsinstitutioner, der foretager afprøvning og meddeler anerkendelse af de nævnte præparater, efter foreningens opfattelse alle må anses for statens forsøgsvirksomheder. Landbrugsministeriet meddelte foreningen, at betegnelsen »anerkendt af statens forsøgsvirksomhed« alene må anvendes på den af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur meddelte anerkendelse af midler til bekæmpelse af plantesygdomme m. m. og ukrudt, samt at den anerkendelse, der i medfør af § 15, stk. 2 og 4 i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950 meddeles af statens skadedyrlaboratorium med hensyn til midler til bekæmpelse af kornskadedyr m. m., møl, fluer, muldvarpe, mus og mosegrise kun må anvendes på den af skadedyrlaboratoriet anførte måde.

Et bekæmpelsesmiddel mod orm i rod- og kålafgrøder var ikke anmeldt til kontrollen, og midlets indhold af gammaisomer var ikke angivet på pakningen. Samme fejl i deklarationen forefandt på et af fabrikanten fremstillet insektbekæmpelsesmiddel, og tilvirkningsdatoen var angivet med en for kontrollen ulæselig kode, der ikke svarede til den af landbrugsministeriet fastsatte. Fabrikanten, overfor hvem der i 1951 havde været politimæssig undersøgelse i anledning af overtrædelse af andre

af bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser, erklærede, at den sig til loven sluttende bekendtgørelse var ham ubekendt. Landbrugsministeriet pålagde ham en bøde på 200 kr. og meddelte ham, at da hans midler indeholdt et letfordampeligt stof (Naftalin), var den af ham anvendte emballage uegnet, når der anvendes kode, idet naftalinen ville kunne fordampe gennem pakningen, og kodemærkningen ville kunne forhindre forbrugerne i at se, hvorvidt der kunne være tale om en gammel vare, hvoraf en del kunne være fordampet, hvorfor det blev pålagt ham for nævnte præparat kun at benytte kodeangivelse, der i øvrigt skulle opfylde de af landbrugsministeriet fastsatte krav, såfremt emballagen samtidig forsynes med angivelse af, hvorlænge præparatet er virksomt.

Et firma havde til en desinfektør i Esbjerg bestilt 10×24 kg af et cyanholdigt bekæmpelsesmiddel, som af desinfektøren skulle benyttes bl. a. til udryddelse af muldvarpe. Kasserne blev sendt direkte fra England til Esbjerg, og importfirmaet var ganske uvidende om, hvorledes partiet blev emballeret og etiketteret, og hvilken brugsanvisning der medfulgte. Da bekæmpelsesmidler til udryddelse af muldvarpe er omfattet af bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser, havde importfirmaet overtrådt denne lov, ved at have undladt at anmelde midlet til kontrollen, ved at have undladt at bogføre partiet i den af kontrollen til firmaet autoriserede protokol, og ved ikke at have forsynet pakningerne med dansk etikette. Firmaet blev pålagt en bøde på 100 kr. Det viste sig i øvrigt, at der med partiet fulgte engelske brugsanvisninger, som bl. a. anbefalede midlet til rygning af drivhuse, til hvilket formål midlet kun må anvendes af personer, som har gennemgået et af statens plantepatologiske forsøg i henhold til giftloven arrangeret giftkursus for personer, der erhvervmæssigt driver gartneri. Firmaets forhold til giftloven blev gjort til genstand for nærmere undersøgelse, men da giften kun var udleveret til en desinfektør, som havde sundhedsstyrelsens tilladelse til anvendelse af blåsyre til udryddelse af insekter og andre skadelige dyr i bygninger og skibe, havde firmaet ikke overtrådt giftlovens bestemmelser. Desinfektøren, som ikke havde erholdt landbrugsministeriets tilladelse til udryddelse af muldvarpe med cyanbrinte, havde ved denne anvendelse af præparatet overtrådt jagtloven.

I en materialhandel forefandtes på lageret 20 pakninger af 8 forskellige bekæmpelsesmidler, som ikke var forsynet med tilvirkningsdato, idet denne enten var dækket af en tyk tuschstreg, raderet ud eller skåret og revet af. Materialisten udtalte, at han havde været ukendt med bestemmelsen om, at tilvirkningsdatoen skulle forefindes på pakningerne, når de blev solgt, samt at salget ikke havde været ret stort. Materialisten blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et nikotinpudder lå fra 25 til 40 pct. under den deklarerede mængde nikotin. Fabrikanten oplyste, at de omtalte 2 partier ikke var fremstillet i underlødige kvalitet, men at det drejede sig om fordampningstab ved opbevaringen på grund af uegnet emballage, hvorfor man nu var gået over til at anføre varighedsbegrænsning på pakningerne. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 50 kr.

Et importeret parti D.D.T.-holdigt rygemiddel indeholdt for lidt D.D.T., dels fordi pakningerne ikke indeholdt den deklarerede vægtmængde, og dels fordi D.D.T.-procenten var for lav. Importøren havde tidligere fået en bøde på 200 kr. for tilsvarende forhold. Importøren blev nu pålagt en bøde på 300 kr. og destruerede restpartiet, fordi indholdet af D.D.T. var så varierende, at en omdeklarering var umulig.

Et lindanholdigt bekæmpelsesmiddel indeholdt 18 pct. mindre lindan end deklareret. Ved analyse af den råvare, fabrikanten nu anvendte, viste denne sig at svare til lindan. Fabrikanten, som oplyste, at den tidligere råvare måtte skønnes at have været af varierende kvalitet, blev pålagt en bøde på 100 kr.

Et parti flydende parathion lå fra 8 til 16 pct. under den deklarerede mængde, og et parti parathionpudder lå omkring 15 pct. under den deklarerede mængde. Fabrikanten oplyste, at begge de pågældende præparater på daværende tidspunkt blev fremstillet ud fra et koncentrat, som var importeret. Der kunne tænkes flere muligheder for underlødigheden. De forskellige charger kunne være uensartet blandet, (herimod talte dog analyseringsresultaterne på hver enkelt pakning); chargenumre og fabriktionsdato kunne være fejlagtige, idet koncentratet, der havde været anvendt, kunne stamme fra forskellige charger (herpå tydede præparaternes farvenuance); eller fordampning eller nedbrydning havde fundet sted (herimod talte dog analyser

udført på en pakning, som havde været opbevaret hos kontrollen et år). Det var derfor ugørligt at fastslå årsagen til underlødigheden. Fabriken blev pålagt en bøde på 200 kr.

Et ret stort antal brugsforeninger og købmænd foretager ulovlig udvejning af bekæmpelsesmidler, idet de mener sig garanteret ved at hævde, at midlerne er til eget brug. Nogle eksempler skal anføres.

En brugsforeningsuddeler, som på sit lager havde brudte og delvis tømte pakninger af »Pota« og »F.D.B. insektpudder«, hævdede overfor kontrollen, at insektpudderet var brugt i egen have. Ved optagelse af politirapport ville uddeleren ikke bestride de konstaterede overtrædelser, og han udtalte sig i øvrigt ikke med nogen undskyldning. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale, idet ministeriet i øvrigt bemærkede, at man måtte være af den opfattelse, at pakninger med bekæmpelsesmidler, der forefindes i forretningslokaler, må være beregnet til salg, således at der ikke kan tillægges uddelerens forklaring om, at det ene præparat er anvendt i egen have, nogen betydning. Uddeleren blev idømt en bøde på 50 kr.

En brugsforeningsuddeler, som udvejede »Pota«, erkendte overfor kontrollen, at der var udvejet i 1952. Til politirapport benægtede uddeleren at have foretaget udvejning og hævdede, at den omtalte delvis tømte pakning var på lager, da han tiltrådte stillingen i 1951. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at rejse tiltale under henvisning til, at uddeleren overfor kontrollen havde indrømmet udvejning, samt under henvisning til, at en på lageret af handelsvarer værende anbrudt originalpakning må anses for bestemt til omsætning, ligesom ompakning af det i originalpakningen manglende kvantum, må have fundet sted. Uddeleren betalte et bødeforlæg på 50 kr.

En brugsforeningsuddeler, som havde en brudt og delvis tømt pakning »Pota« på lager, indrømmede, at pakningen var hjemtaget i 1952. Senere benægtede uddeleren, at varen var fra 1952, ligesom han benægtede salg og hævdede, at han ikke havde fået besked fra F.D.B. om, at udvejning var ulovlig. Da partiet henstod i en tønne, i hvilken varen ikke var modtaget, var det ikke muligt at fremskaffe partiets fabrikationsdato. Landbrugsministeriet pålagde brugsforeningen en bøde på 50 kr. med be-

mærkning, at en på lageret af handelsvarer værende beholdning må anses for bestemt til omsætning, samt at man må gå ud fra, at salg har fundet sted, såfremt kun en restbeholdning forefindes.

En brugsforeningsuddeler, som udvejede »Pota«, bemærkede til politirapport, at midlet kun fås i sække á 25 kg, at midlet var brugt i egen have, og at sækken af en fejltagelse var blevet anbragt på lageret. Det skal bemærkes, at der i sækken fandtes en ske, og at der på sækken stod anført »0,46 pr. kg«, samt at F.D.B. også fører pakninger á 1 — 5 og 10 kg. Efter de således foreliggende oplysninger fandt landbrugsministeriet det godtgjort, at der forelå i hvert fald forsøg på overtrædelse af § 3 i bekæmpelsesmiddeloven og bemærkede, at ministeriet måtte hævde, at pakninger af bekæmpelsesmidler, der forefindes i forretningslokaler, herunder lagerrum, måtte være beregnet til salg, jfr. hermed også at den i sagen omhandlede sæk var forsynet med angivelse af pris pr. kg. Ministeriet anmodede derfor politimesteren om at søge brugsforeningen pålagt en bøde på 50 kr., hvilken bøde uddeleren vedtog.

En brugsforeningsuddeler, som udvejede »Pota« og »Cryocid«, erkendte overtrædelsen under påberåbelse af ukendskab til loven. Landbrugsministeriet anmodede politimesteren om at søge formanden for brugsforeningens bestyrelse pålagt en bøde på 50 kr. Da formanden ikke mente at have ansvaret for de lovovertrædelser, uddeleren begik, blev sagen optaget til dom. Dommeren udtaler, at da uddeleren erkender lovovertrædelserne, og da formanden i henhold til bekæmpelsesmiddeloven er ansvarlig for overtrædelserne, bør de tiltalte betale 50 kr. hver for overtrædelserne af bekæmpelsesmiddeloven.

Ukrudtsbekæmpelsesmidler.

Ved analysering af nogle ukrudtsbekæmpelsesmidler af typen 4 K - 2 M, som var afprøvet og anerkendt at statens forsøgsvirksomhed i plantekultur, viste det sig, at den af landbrugsministeriet fastlagte analysemetode ikke kunne anvendes, idet emulsionen ikke lod sig bryde ved udrystning med kloroform. Årsagen måtte være, at der anvendtes andre emulgeringsmidler

end tidligere. Fabriken oplyste, at man ikke havde fået statens forsøgsvirksomheds tilladelse til ændring af fyldstoffer, idet man var af den formening, at den foretagne ændring var så uvæsentlig, at den overhovedet ikke skulle anmeldes. Landbrugsministeriet foreholdt fabriken, at den havde underkastet sig de af statens planteavlsudvalg fastsatte og af landbrugsministeriet godkendte regler for afprøvning ved statens forsøgsvirksomhed i plantekultur af specialpræparater til bekæmpelse af plantesygdomme, hvori bl. a. bestemmes, at »anmelderen forpligter sig til ikke uden forsøgsvirksomhedens skriftlige tilladelse at ændre et afprøvet og anerkendt præparats sammensætning, navn eller betegnelse«, hvorved den har overtrådt § 15 i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950. Landbrugsministeriet tildelte fabriken en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utoj m. m.

Nogle parathionholdige fluestrimler indeholdt fra 55 pct. under til 110 pct. over den deklarerede mængde parathion. Selskabet oplyste, at årsagen til de fundne store udsving i virkestofindholdet fra strimmel til strimmel formentlig måtte søges i manglende homogenitet af imprægneringsbadet, og forholdet ville blive rettet. Strimlernes parathionindhold spiller en ganske underordnet rolle med hensyn til pris, idet gazestrimlerne er den altovervejende udgift i materiale til fremstilling af fluestrimlerne. Den overordentlig store overdosering af nogle af strimlerne bevirker, at de er betydeligt giftigere og farligere end angivet på pakningen, og hertil kommer, at den godkendelse, indenrigsministeriet har givet af brugsanvisningen, er givet under forudsætning af, at strimlerne indeholdt den angivne mængde parathion indenfor den indrømmede latitude. Selskabet blev pålagt en bøde på 500 kr.

En fabrikant, som forrige finansår havde fået en bøde på 200 kr. for underlødige parathionholdige fluestrimler, gik over til at fremstille strimlerne en for en. Ved analyse af 14 strimler lå de 12 indenfor latituden, medens en kun indeholdt spor af parathion, som udelukkende skyldtes, at noget parathion fra de

ved siderne liggende strimler var blevet opsuget, medens en indeholdt 130 pct. for meget parathion. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 50 kr.

En fabrikant anmeldte et fluebekæmpelsesmiddel med indhold af hexakloreycyklohexan, pentaklordifenylætan og chlordan til kontrollen. Midlet skulle fordampes ved anbringelse på et elektrisk varmelegeme. Kontrollen meddelte skriftligt fabrikanten, at et præparat af ovennævnte sammensætning ikke ville kunne opnå anerkendelse fra statens skadedyrlaboratoriums side, idet præparatet måtte betegnes om uegnet i dag, hvorfor det ikke ville kunne nytte at indsende præparatet til afprøvning på skadedyrlaboratoriet. Fabrikanten henvendte sig på kontrollen og forespurgte, hvorfor en sådan anerkendelse ikke ville kunne opnås, og det blev meddelt ham, at årsagen var, at de fleste fluer her i landet nu er resistente overfor omhandlede klorholdige organiske forbindelser. Fabrikanten forespurgte, hvorvidt der var noget at indvende mod en brugsanvisning, som han foreviste, hvilket der ikke var. To dage senere forsøgte fabrikanten afsætning af omhandlede fordampningspulver og elektriske apparat i en brugsforening under benyttelse af en reklamebrochure, som var ganske misvisende. Brochuren havde som overskrift, trykt med store typer: »Den sensationelle nyhed De længe har ventet på«. I teksten stod bl. a.: »... Disse værdifulde — forbløffende resultater er opnået ved dampen af hexakloreycyklohexan alene. Af hensyn til vore immune fluearter har vi for at opnå fuld stabil virkning suppleret dette stof med 2 andre for insekter og fluer hver for sig ligeså giftige stoffer«. På brochuren stod endvidere »D. godkendt«, hvilket skulle referere til, at det elektriske varmelegeme var godkendt af Danmarks elektriske materielkontrols prøvningsudvalg. I Københavns byrets dom anføres, at retten finder det tilstrækkeligt godtgjort, at tiltalte har gjort sig skyldig i de forhold, for hvilket han er tiltalt, hvortil bemærkedes, at udtrykket »godkendt« i reklamebrochuren — selvom det står i forbindelse med bogstavet D — er egnet til at fremkalde det urigtige indtryk, at bekæmpelsesmidlet som sådant er godkendt af statens skadedyrlaboratorium. Fabrikanten, som havde afsat 15 apparater, blev idømt en bøde på 300 kr.

En fabrikant, som fremstillede pakninger af et bekæmpelses-

midlet med indhold af ren lindan til brug ved fordampning fra et elektrisk varmelegeme, angav på pakningerne, at midlet dræber alle insekter. Midlet var ikke anmeldt til kontrollen, og pakningerne angaves at indeholde 20 g hexaklorcyklohexan, medens eftervejning af 2 pakninger viste, at indholdet var 15,5 og 16 g. Fabrikanten havde leveret 45 pakninger til en buntmager, som skulle forhandle præparatet, tillige med prøveeksemplarer af en reklamebrochure »Fluernes totale udryddelse«. Der var fremstillet 10 prøveeksemplarer af reklamebrochuren, som i strid med det virkelige forhold bl. a. angav, at midlet var anerkendt af statens skadedyrlaboratorium. Fabrikanten undskyldte sig med ukendskab til bekæmpelsesmiddeloven, som han derpå fik tilsendt. Derefter havde han til et handelsfirma leveret 405 pakninger, uden at anmelde midlet til kontrollen og uden at forsyne pakningerne med tilvirkningsdato, eller med midlets indhold af lindan. Pakningerne angav stadig, at indholdet var 20 g, og at midlet dræber alle insekter. Fabrikanten kunne til politirapport ikke indrømme at have overtrådt bekæmpelsesmiddeloven, idet han hævdede, at handelsfirmaet, som havde kendskab til bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser, havde påtaget sig at anmelde midlet til kontrollen og at bringe pakningerne i overensstemmelse med lovens krav. Fabrikanten, som blev idømt en bøde på 200 kr., har påanket sagen til landsretten.

En kemisk teknisk fabrik havde ændret navn uden at meddele kontrollen dette. Endvidere fremstillede den et præparat, som ikke var anmeldt til kontrollen, og præparatets D.D.T.-indhold blev angivet som to tal med spillerum (2 pct pentaklor-difenylætan 77 — 78 pct. para-para). Fabriken blev pålagt en bøde på 50 kr., hvorefter fabriken meddelte, at firmaet var oplyst med at fremstille bekæmpelsesmidler.

En fabrikant, som af statens skadedyrlaboratorium havde fået anerkendt et middel til hjemmeimprægnering af uldne stoffer mod møl, angav på etiketten: »Dræber og imprægnerer mod møl, fluer, myrer, lopper, væggelus, kakerlakker, biller, ørentviste og andet kryb. Anerkendt af statens skadedyrlaboratorium«. Af hensyn til fabrikantens økonomiske forhold blev han kun pålagt en bøde på 200 kr. Fabrikanten ansøgte om nedsættelse af bøden til 50 kr. under hensyntagen til, at han på grund af

sine økonomiske forhold så sig nødsaget til at afhænde sin virksomhed, og denne nedsættelse blev tiltrådt, da virksomheden i mellemtiden var afhændet.

En fabrikant, som kun havde forespurgt statens skadedyrlaboratorium, hvad det ville koste at få afprøvet og anerkendt et mølbekæmpelsesmiddel, udsendte derefter ca. 1000 reklamebrochurer — fortrinsvis til møbelhandlere — i hvilke der stod anført, at midlet var anerkendt af statens skadedyrlaboratorium til hjemmeimprægnering mod møl. Fabrikanten hævdede til politirapport, at det skyldtes en beklagelig misforståelse, når han uberettiget havde reklameret med given anerkendelse af præparatet, og at han nu ville foranledige en prøve indsendt til statens skadedyrlaboratorium til anerkendelse, og indtil denne forelå, ville al udsendelse af brochurer blive standset. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 500 kr.

Et selskab, som importerer og forhandler et mølbekæmpelsesmiddel, til hvilket der ikke findes almindelige anerkendte analysemetoder, fik i finansåret 1951—52 at vide, at fortsat indførsel af og handel med det omhandlede middel her i landet ville blive betragtet som en overtrædelse af bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950, dersom der ikke indenfor en angiven frist blev meddelt kontrollen brugelige analysemetoder. Kontrollen anmodede om at få tilsendt en prøve af den 100 pct. rene virksomme forbindelse til brug ved udarbejdelse af en spektrofotometrisk analysemetode, og man fik tilsendt en prøve, som den udenlandske fabrik angav som værende 100 pct. ren. Imidlertid fik kontrollen besøg fra fabriken, som hævdede, at infrarød spektrofotometri ikke kunne anvendes, idet kurverne ikke udviste karakteristiske absorptionsmaxima. Kontrollen gik derfor selv i gang med udarbejdelse af analysemetode, idet man anvendte den tidligere fremsendte 100 pct. rene vare. Det viste sig, at der udmærket godt kunne optegnes kurver, men da der ved analyse af handelsvaren ikke kunne påvises den deklarerede mængde virksom forbindelse, tilbød den udenlandske fabrik at gennemgå den analysemetode, fabriken selv anvendte, med kontrollen på fabrikens laboratorium. Herved viste det sig, at den prøve, fabriken havde tilsendt kontrollen, ikke var 100 pct. ren, idet den tillige indeholdt andre forbindelser og derfor var uan-

vendelig til spektrofotometrisk analyse. Ved at analysere 5 importpartier af mølbekæmpelsesmidlet efter den metode, fabriken selv anvendte, viste det sig, at importpartierne dels var af meget varierende sammensætning, dels var underlødige med hensyn til den til kontrollen anmeldte virksomme forbindelse og i nogle tilfælde tillige indeholdt en anden virksom forbindelse, som ikke var anmeldt til kontrollen. Et parti indeholdt kun 40,8 pct. af den angivne virksomme forbindelse, men tillige ca. 60 pct. af en anden forbindelse, et andet parti indeholdt kun 72 pct. af den angivne virksomme forbindelse, et tredje parti indeholdt kun 62 pct. af den angivne virksomme forbindelse, men tillige en ikke analyseret mængde anden forbindelse, et fjerde parti 42 pct. af den virksomme forbindelse, men tillige en ikke analyseret mængde anden forbindelse, og et femte parti indeholdt kun 75 pct. af den virksomme forbindelse. Fabriken hævdede, at mølbekæmpelsesmidlets virkning var betryggende, selv om indholdet var lidt lavere, og lod under kontrollens tilsyn nogle tøjprøver imprægnere til brug ved forsøg på statens skadedyrlaboratorium, som udtalte, at man ikke nærede tvivl om, at der forefandt en øjeblikkelig dræbende virkning overfor møllarver, men da midlet benyttes opblandet med mineralsk terpentin til påsprøjtning af møbler, og da den udenlandske fabrik i sine brochurer garanterer 10 års holdbarhed, måtte man holde for, at jo mindre procentisk indhold af virkstoffet, der findes i mølbekæmpelsesmidlet, desto hurtigere vil virkstoffet fjernes ved bankning, børstning og støvsugning og ved den nedbrydende virkning, sollys har på virkstoffet, hvorfor det er påkrævet, at midlerne er af ensartet procentisk sammensætning. Importøren blev pålagt en bøde på 5000 kr. Selskabet anmodede landbrugsministeriet om at tage afgørelsen op til fornyet prøvelse, idet selskabet hævdede, at varen skulle indeholde en vis procent teknisk rent virkstoffet, medens hverken fabrikanten eller selskabet havde været klar over, at analysedeklarationen skulle udtrykke kemisk rent og ikke teknisk rent virkstoffet. Selskabet gjorde endvidere opmærksom på, at de først importerede partier vel var anmeldt til kontrollen som indeholdende omtalte virkstoffet, men at pakningerne havde været forsynet med en analysedeklaration, som dækkede begge de i partierne værende virkstoffer. Fra kontrol-

lens side måtte man holde for, at hverken den udenlandske fabrik eller importøren kunne være i god tro. Kontrollen havde anmodet om at få konstitutionsformlen på den virksomme forbindelse meddelt tillige med en brugbar analysemetode, og en konstitutionsformel udviser det kemisk rene og udelukkende det kemisk rene stof, ligesom urenheder i et teknisk salt selvsagt ikke er omfattet af betegnelsen »virksomme forbindelser«, hvorfor kontrollen ikke kunne anbefale, at bøden blev nedsat, medmindre en sådan nedsættelse blev foretaget ved domstolene.

Et selskab, som forhandlede nogle papplader imprægneret med en blanding bestående af D.D.T. og 666, havde i et par år ikke forhandlet pladerne, som benyttes til udryddelse af fluer. Kontrollen foreslog selskabet at tilintetgøre restlageret og at returnere den af kontrollen til selskabet autoriserede protokol, hvilket selskabet ikke var indforstået med, idet selskabet nu havde et statsautoriseret laboratoriums erklæring for, at pladerne stadig var effektive overfor ikke resistente fluearter, og at de endog overfor resistente arter havde vist sig ikke at være uvirksomme, hvorfor varen naturligvis af selskabet fremdeles måtte betragtes som salgbar. Pladerne blev derfor atter bragt på markedet, forsynet med ovennævnte erklæring fra det statsautoriserede laboratorium og tillige med den gamle påtegning: »Enhver flue, der berører denne plade, er dødsdømt«. Pladerne blev afprøvet af statens skadedyrlaboratorium, som derved konstaterede, at man fandt aktive fluer endnu et døgn efter, at fluerne uafbrudt havde vandret rundt på pladerne i op til 40 minutter, samt at adskillige af disse fluer endnu levede efter 3 døgn. Den giftvirkning, fluerne kom ud for i forsøget ved at opholde sig i betydeligt antal i en lille beholder lavet af flueplader, hvorved de bliver helt pudret til, var desuden betydeligt større end ved et tilsvarende ophold på frithængende flueplade, hvor fluerne væsentligst får pudder på fødder og munddele. Forsøget viste, at de pågældende plader var ineffektive, hvor det drejede sig om klormiddelresistente fluer eller blot D.D.T. resistente fluer, idet hexaklorvirkningen syntes at være meget svag, hvorfor statens skadedyrlaboratorium fandt, at pladerne ikke burde sælges som virksomme til udryddelse af fluer. Sagen er indbragt for domstolene.

Et selskab, som forhandlede et insektdræbende middel bestående af lindan, som fordampes på en elektrisk varmeplade, annoncerede bl. a. med følgende tekst: »Myg — møl — hvepse — spyfluer — myrer — kakerlakker — væggetøj og alle skadelige insekter dræbes effektivt af den sensationelle nye amerikanske elektro-insekt-dræber« og: »..... men de insekter, som opholder sig i lokalet, er døden vis på ganske få minutter. Fluer, hvepse, myg, myrer, kakerlakker, møl — alle slags smittespredende insekter udryddes af dette sensationelle amerikanske apparat. Møl udryddes totalt, red Deres tekstiler, klæder og tæpper fra møllenes hærværk«. Forinden selskabet begyndte annoncekampagnen, havde statens skadedyrlaboratorium tilskrevet selskabet bl. a. følgende: »På fluer, der er i besiddelse af en relativ høj resistens mod lindan, havde, som det fremgår af oversigten, fordampning af lindan i apparatet meget ringe virkning«, og »forsøget viser med al ønskelig tydelighed, at apparatet (med lindan som insekticid) er uanvendeligt, hvor der er tale om fluer med høj lindanresistens. Da nu flueplagen på hovedparten af de danske gårde netop forårsages af sådanne stuefluer, der er resistente mod lindan i lignende grad som stamme 17 b, er metoden ikke i det store og hele egnet til fluebekæmpelse på landet her i Danmark«. Selskabet erkendte til politirapport, at ordlyden i de pågældende annoncer gav løfte om en fuldstændig og hurtig udryddelse af alle de i annoncerne nævnte insektarter, hvilket i henhold til de nævnte fluestammer ikke var tilfældet, men man kunne ikke erkende at have overtrådt bekæmpelsesmiddelloven med hensyn til løfte om udryddelse af møl, idet alle de flyvende møl blev dræbt, og man kunne ikke erkende, at man ved møludryddelse forstod udryddelse af møllarverne, på hvilke det var selskabet bekendt, at der praktisk taget ingen virkning var. Sagen er indbragt for domstolene.

En fabrikant, som forhandlede et insektdræbende middel bestående af lindan, som fordampes på en elektrisk varmeplade, angav på pakningerne: »dræber alle skadelige insekter«, medens hovederne på udsendte reklamebrochurer angav: »Møllenes effektive bekæmpelse« og »Fluernes effektive bekæmpelse«. Pakningerne var ikke forsynet med vægtangivelse. Fabrikanten forklarede til politirapport, at lindanen aldrig blev vejet, men pap-

dåserne blev fyldt. Resultatet var, at indholdet varierede stærkt, men prisen var ens kr. 3,50 pr. pakning (indhold 13,7 til 16,5 g lindan). Fabrikanten erkendte, at hovedparten af landets stuefluer er resistente overfor lindan, samt at møllarver, der lever i polstrede møbler og er beskyttet af et blot ganske tyndt uldent betræk, heller ikke påvirkes af lindanen, således at pakningernes angivelse var misvisende, men han kunne ikke erkende, at teksten »fluernes effektive bekæmpelse« og »møllenes effektive bekæmpelse« var misvisende, dels fordi der med hensyn til fluebrochuren længere nede var anført: »og er effektiv over for ikke klorresistente fluer«, hvorfor han havde taget udtrykkeligt forbehold overfor klorresistente fluer, dels fordi der i mølbrochuren længere nede stod: »effektivt overfor flyvende møl«, således at han ikke havde lovet noget om udryddelse af møllarver. Sagen er indbragt for domstolene.

Nogle parathionholdige fluestrimler lå fra ca. 25 til ca. 40 pct. under det deklarerede indhold. Underlødigheden skyldtes, at fabrikanten ved analyse af fluestrimlerne ikke havde anvendt den af landbrugsministeriet fastlagte analysemetode, men en potentiometrisk titrering, som tidligere havde givet overensstemmelse med den fastlagte metode med hensyn til flydende og pulverformede parathionholdige midler, men som ikke var velegnet til gazestrimler med parathion. Selskabet blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en materialhandel forefandtes 6 pakninger kreaturrensningsmiddel fremstillet i 1951. Den på pakningerne anførte fabriktionsdato var af materialisten raderet bort og erstattet med årstallet 1953, idet materialisten var af den formening, at varen ellers var usælgelig. Han havde ikke solgt nogen pakning med ændret årstal, og restlageret var nu tilintetgjort. Landbrugsministeriet meddelte materialisten, at han ved fremtidige lignende overtrædelser ville pådrage sig bødestraf.

Giftloven.

Der er i finansåret 1953—54 foretaget kontrol med giftlovens overholdelse i 1084 virksomheder fordelt over 21 politikredse. Af de 1084 virksomheder er 344 anmeldt til politiet til

nærmere undersøgelse eller videre forfølgelse. I 34 tilfælde er sagerne afsluttet med en advarsel, som foreslået af kontrollen, medens 8 sager er henlagt. I 2 tilfælde har politiet forhøjet det af kontrollen foreslåede bødeforlæg. 18 sager har været indbragt for retten, som har afsluttet sagerne med de af kontrollen foreslåede bøder undtagen i et tilfælde, hvor retten frifandt tiltalte. Alle de øvrige sager er afsluttet med bødeforlæg som foreslået af kontrollen.

Frifindelsesdommen angår en købmand, som af og til skaffede gift hjem til kunder, uden at han var i besiddelse af en af politiet autoriseret giftbog. Købmanden bestilte giften hjem efter særlig anmodning af de personer, der skulle bruge dem. Giftene er i visse tilfælde sendt til købmandens butik, og i visse tilfælde har kunderne hentet dem direkte ved den rutebil, der tog dem med. Købmanden havde kun foretaget bestilling for at gøre kunderne en tjeneste, og han havde aldrig tjent på de pågældende varer. Retten fandt ikke, at købmanden kunne betragtes som udleverer af de omtalte gifte og ville i overensstemmelse hermed frifinde ham for anklagemyndighedens tiltale. Dommen kom ikke sundhedsmyndighederne i hænde før længe efter påankningsfristens udløb, men indenrigsministeriet anmodede kontrollen om at foranledige, at fremtidige retsafgørelser af tilsvarende indhold søges appelleret.

En fabrikant havde udleveret 249 flasker indeholdende $\frac{1}{2}$ pct. thalliumsulfatopløsning til brug ved udryddelse af rotter. Flaskerne var ikke forsynet med præparatets almindelige handelsnavn, den procentvise mængde af thalliumsulfat samt den af indenrigsministeriet godkendte brugsanvisning, idet disse angivelser kun var lagt løst om flaskerne med et gummibånd; endvidere var flaskerne ikke forsegledede, idet de vel var forsynet med lak, men der fandtes ikke firmamærke i lakken. Fabrikanten vedtog en bøde på 200 kr. — Samme fabrikant havde udleveret 2 kommunale giftudlæggere $\frac{1}{2}$ pct. thalliumsulfatopløsning, uden at denne var tilsat et stærkt og holdbart farvende stof. Fabrikanten oplyste, at han af konkurrencehensyn lod fremstille svagt farvet thalliumsulfatopløsning til rotteudryddelse, idet kunderne ikke ville købe varen, hvis opløsningen var tilsat for stærk farve, og han påstod, at rotter i højere grad vægrer sig ved at indtage op-

løsningen, såfremt den er stærkt farvet. Indenrigsministeriets konsulenter i rottesager, som havde haft sagen til udtalelse, erklærede, at rotter er farveblinde, samt at præparater, der er farvet som blæk, virker fortræffeligt. Fabrikanten blev idømt en bøde på 300 kr.

En fabrikant, som havde fået godkendt en brugsanvisning til et thalliumsulfatholdigt rotteudryddelsesmiddel, havde ændret ordlyden og havde desuden tilføjet en brugsanvisning angående udryddelse af mosegrise, uden at indhente indenrigsministeriets tilladelse. Fabrikanten meddelte, at han var slået med lamhed over, at ordlyden skulle være ændret, og anmodede om materiale til påvisning af forskellen, da han hverken kunne finde et eksemplar af eller manuskriptet til den godkendte brugsanvisning. Fabrikanten vedtog en bøde på 100 kr. Samme fabrikant havde fået godkendt en brugsanvisning til parathionholdige fluestrimler. Sammen med pakningerne sendte fabrikanten et tilsvarende antal dupliserede meddelelser angående brugsanvisningen af følgende indhold: »Erfaringen og foretagne forsøg har vist, at den advarsel, der er påbudt trykt på emballagen skyder langt over målet. Dels viser det sig, at fluerne, efter at have siddet på strimlerne, når at flyve lidt rundt. Der er derfor ikke større fare ved at ophænge strimlerne over fodertrug end andre steder i staldene. Dernæst: Man har på statens forsøgsgård »Faurholm« fodret 12 små kyllinger med ca. 1000 fluer, dræbte af parathionimprægnede strimler. De tog overhovedet ikke nogensomhelst skade deraf«. Indenrigsministeriet meddelte fabrikanten, at da disse meddelelser, i det omfang de når ud til forbrugerne, reelt må betragtes som en ændring i brugsanvisningens godkendte tekst, havde fabrikanten efter indenrigsministeriets opfattelse gjort sig skyldig i en overtrædelse af bestemmelserne i giftlovens § 5, stk. 3, og man pålagde derfor med øjeblikkelig virkning fabrikanten at ophøre med denne fremgangsmåde, idet bemærkedes, at man i gentagelsestilfælde ville foranledige tiltale rejst mod fabrikanten for overtrædelse af de nævnte bestemmelser i giftloven.

En fabrikant, som havde fået godkendt en brugsanvisning til et thalliumsulfatholdigt rotteudryddelsesmiddel, havde til »Kommunernes giftindkøbscentral« i Kjellerup leveret 11 liter af denne gift til udryddelse af rotter og muldvarpe. Flaskerne var

forsynet med den til rotteudryddelse godkendte etikette og brugsanvisning samt med en grøn etikette, hvorpå der med blæk var angive ordet »muldvarpegift«, men flaskerne var ikke forsynet med en brugsanvisning til muldvarpeudryddelse, og fabrikanten havde ikke ansøgt indenrigsministeriet om godkendelse af en brugsanvisning til sidstnævnte formål. Fabrikanten vedtog en bøde på 250 kr.

Et selskab, som fremstillede parathion, forhandlede småpakninger, på hvilke den af indenrigsministeriet godkendte brugsanvisning ikke var fastklæbet. Flaskerne blev leveret ud i kartoner indeholdende 12 flasker, og brugsanvisningerne var lagt løst oven i kartonerne, således at selskabet ingen sikkerhed havde for, at hver forbruger fik et eksemplar. Det viste sig, at handlende havde betragtet brugsanvisningerne for at være reklamebrochurer, som de derfor ikke havde udleveret til forbrugerne. Sagen blev indbragt for domstolene, og selskabet blev ikendt en advarsel under hensyntagen til, at flaskerne i øvrigt var etiketterede, og at selskabet ophørte med forhandling af småpakningerne.

Et selskab etiketterede småpakninger med 80 pct. nikotin på en sådan måde, at etiketten i visse tilfælde blev stående på underlaget, når flasken blev flyttet, idet etiketten kun var forsynet med klister i sammenføjnngen, medens flaskerne ikke var forsynet med klister. Samme selskab, som etiketterede et flydende parathionmiddel med »rulleetiket«, havde kun fastklistret etiketten med en smal bræmme, således at flasken, dersom etiketten af en fejltagelse blev revet af, kun var forsynet med en strimmel hvidt papir. Selskabet havde tidligere fået en skriftlig advarsel angående sidstnævnte forhold, og havde lovet en skærpet kontrol med etiketteringen. Da et påfaldende stort antal flasker med »rulleetiket« fortsat kun forsynedes med klister på en smal bræmme, blev der rejst tiltale mod selskabet, som blev idømt en bøde på 600 kr.

Et selskab ansøgte indenrigsministeriet om godkendelse af en brugsanvisning til et sprøjtemiddel indeholdende en vandopløselig arsenforbindelse svarende til 40 pct. As_2O_3 til brug ved dræbning af kartoffeltoppe. Da indenrigsministeriet ikke ville kunne godkende en brugsanvisning, medmindre arsenforbindel-

sen ved udstedelse af en ny bekendtgørelse blev optaget i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 45 af 28. februar 1931, og da statens forsøgsvirksomhed i plantekultur udtalte, at midlet ikke var tilstrækkeligt afprøvet under danske forhold, meddelte indenrigsminister et selskabet, at man ikke på det foreliggende grundlag fandt anledning til at søge en udvidelse af bekendtgørelsens område gennemført med hensyn til den i præparatet værende arsenforbindelse.

Det er ikke ualmindeligt, at parathionholdige fluestrimler ikke udleveres til forbruger i hel og ubrudt originalpakning, men udstykkes. — Nogle eksempler kan anføres. — En brugsforeningsuddeler forklarede, at han selv havde brugt strimlerne. Der blev rejst tiltale, fordi der i forretningen opbevaredes en brudt pakning, fordi der ikke forelå udfyldt rekvisitionsblanket til de udleverede strimler, fordi uddeleren havde udleveret en del af en pakning, og fordi de udstykkede strimler ikke var indført i giftbogen. Uddeleren blev idømt en bøde på 100 kr. — En købmand forklarede, at han havde fået en brudt og delvis tømt pakning parathionholdige fluestrimler tilbage fra en forbruger, som ikke havde brug for alle strimlerne. Der blev rejst tiltale, fordi der i forretningen forefandtes en brudt og delvis tømt pakning, fordi indkøb og udlevering ikke var bogført i giftbogen og for forsøg på udlevering af en brudt pakning til anden forbruger. Købmanden vedtog et bødeforlæg på 100 kr. — En brugsforeningsuddeler, som dels havde udstykket parathionholdige fluestrimler til sig selv dels til andre, og som ikke havde ført sin giftbog i 2 år, vedtog et bødeforlæg på 300 kr. — En brugsforeningsuddeler, som foruden at udstykke parathionholdige fluestrimler, som ikke blev bogført i giftbogen, og som han udleverede uden udfyldelse af rekvisitionsblanket, tillige havde udleveret sådanne uetikketterede giftstrimler til en 14-årig, vedtog et bødeforlæg på 200 kr. — En brugsforeningsuddeler hævdede, at nogle parathionholdige fluestrimler, som manglede i en pakning, var benyttet af ham selv til ophængning i forretningslokalet. Da gifte i henhold til giftlovens bestemmelser kun må opbevares i ubrudte originalpakninger i et aflåset giftskab, da gifte i henhold til levnedsmiddellovens bestemmelser kun må opbevares på samme måde i en forretning, som handler med levnedsmidler, medmin-

dre sundhedskommissionen har givet anden tilladelse, og da en sådan tilladelse ikke forelå, vedtog uddeleren en bøde på 100 kr.

Det er blevet meget almindeligt, at købmænd omgår giftlovens bestemmelser ved at skaffe gifte hjem, efterhånden som de bestilles af forbrugerne, og undlader at indføre indkøb og udlevering i en af politiet autoriseret giftbog. Købmændene vil hævde, at når de ikke selv ligger med lager, er de fritaget for at føre giftbog. I tilfælde, hvor det drejer sig om ganske ubetydelige mængder, er der meddelt en advarsel, medens de fleste sager er afgjort med bøder på 40 og 60 kr.

En materialist var helt ophørt med at føre den autoriserede giftbog. Han forklarede, at han af en kommis fra en anden af byens forretninger havde hørt, at kommunekontoret ikke var i besiddelse af rekvisitionsblanketter, hvorfor han anså det for formålsløst at føre den autoriserede giftbog, idet han ved mangel af udfyldte rekvisitionsblanketter kunne »føre giftbogen ganske vilkårligt«. Ved afhøring af kommunekontoret oplyste kæmneren og det ekspederende personale, at kommunekontoret ikke på noget tidspunkt i 1953 havde været udgået for rekvisitionsblanketter, samt at ingen kunne erindre at have afvist omtalte kolonialkommis fra en anden forretning med bemærkning, at man ikke havde blanketter, ligesom materialisten ikke havde henvendt sig personlig på kommunekontoret. Giftbogen var ikke blevet ført i sommeren 1953. Materialisten vedtog en bøde på 200 kr.

En frøhandel udleverede gifte til forbrugere på den måde, at rejsebude underskrev rekvisitionsblanketterne, ligesom rejsebudene blev indført i giftbogen som forbrugere. Til politirapport indrømmede firmaet, at man i forretningen havde mistanke om, at al den gift, der blev rekvireret af rejsebudene, ikke blev brugt i deres egen bedrift. Rejsebudene forklarede, at giften var til faste kunder, hvis navne de dog ikke mere kunne huske, og at de ikke havde været klar over, at det var en overtrædelse af giftlovens bestemmelser, at de udleverede giftene til andre, når de var udleveret på en rekvisitionsblanket underskrevet af dem selv. Indenrigsministeriet henstillede til politimesteren, at sagen mod rejsebudene blev afsluttet med en advarsel, medens ministeriet anmodede om, at der blev rejst tiltale mod frøhandelen. Frøhandleren vedtog i retten en bøde på 150 kr.

Rotteudryddelsesmidler.

Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 144 af 21. april 1953 om kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler er baseret på samme princip, som kontrollen med de øvrige bekæmpelsesmidler, således at tilvirkning og indførsel af rotteudryddelsesmidler — også til erhvervsmæssig brug — skal være anmeldt til kemikaliekontrollen, ligesom pakningerne skal være deklareret med udryddelsesmidlets navn, vægt, procentisk indhold af virksomme forbindelser og fyldstoffer, fabrikantens navn og tilvirkningsdato, medens det er frivilligt, hvorvidt fabrikant eller importør ønsker midlerne afprøvet med en eventuel anerkendelse for øje. Rotteudryddelsesmidler, som fremstilles af apotekere, er dog underkastet kontrol af de farmaceutiske visitatorer, med undtagelse af strandløgsspræparater, bakteriekulturer o. l., der på sædvanlig måde kontrolleres biologisk.

Et statsautoriseret laboratorium, som fremstillede et rotteudryddelsesmiddel med indhold af $\frac{1}{2}$ pct. thalliumsulfat, ansøgte om dispensation fra bestemmelsen om, at rotteudryddelsesmidler er underlagt kontrol, idet laboratoriet selv var i stand til at kontrollere midlets procentiske indhold ved analyse. Indenrigsministeriet meddelte laboratoriet, at det ansøgte ikke kunne imødekommes. — Det fremgik af en giftbog, som var autoriseret til en af laboratoriets filialer, at filialen til brug ved rotteudryddelse havde udleveret 4 kg af nævnte thalliumsulfatopløsning, uden at fabrikationen var anmeldt til kontrollen. Filialen oplyste, at hovedfirmaet ved en forglemmelse ikke havde gjort filialen opmærksom på forholdet. Under hensyntagen til årsagen til overtrædelsen blev der intet videre foretaget i sagen; men indenrigsministeriet bemærkede, at man i gentagelsestilfælde ville se sig nødsaget til at foranledige tiltale rejst mod filialen.

Nogle medicinalfirmaer, som fremstillede thalliumkorn og fosformos, havde ikke anmeldt disse præparater til kontrollen, idet de hævdede, at midlerne blev solgt til apoteker, som anmeldte midlerne. Kontrollen meddelte firmaerne, at det kun var de rotteudryddelsesmidler, som blev fremstillet eller ompakket på apotekerne, som skulle anmeldes af disse, hvorfor medicinalfirmaerne var pligtige at anmelde de af dem fremstillede midler til kontrollen, og at midlerne var underkastet kontrol herfra.

En importør af et rotteudryddelsesmiddel indeholdende et

koagulationshæmmende stof havde i en reklameskrivelse til samtlige kommuner i strid med de virkelige forhold angivet: »er ufarligt for alle andre levevæsner end netop gnaverne«, og der stod desuden: »er hermed underkastet kontrol og bestemmelser jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse af 21. april 1953«. Importøren erkendte, at den første passus var urigtig, men han kunne overfor kontrollen ikke erkende at have overtrådt bekendtgørelsen ved at henvise til, at hans præparat var underkastet kontrol og bestemmelser i henhold til bekendtgørelsen. Indenrigsministeriet meddelte importøren, at man i gentagelsestilfælde ville foranledige, at der rejstes tiltale.

Nogle røggaspatroner, som forefandtes hos en forbruger, var ikke anmeldt til kontrollen. Patronerne var forsynet med svensk tekst, der forefandtes ingen brugsanvisning, som var affattet på dansk, og pakningen var ikke forsynet med vægtangivelse, analysedeklaration eller tilvirkningsdato. Fabrikanten benægtede at have overtrådt lovgivningen, idet han hævdede, at de røggaspatroner, som forefandtes hos omtalte forbruger, ikke var solgt af ham, tiltrods for at forbrugeren fremlagde indpakningspapiret, af hvilket det fremgik, at dette stammede fra fabrikanten, og godtgjorde, at der var gireret et beløb over til fabrikanten svarende til prisen for omtalte røggaspatroner. — Samme fabrikant havde leveret forskellige giftudlæggere forskellige rotteudryddelsesmidler med indhold af thalliumsulfat, hvilke midler ligeledes ikke var anmeldt til kontrollen. Noget »smørelim« og noget »rottegiftfedt« forefandtes hos giftudlæggerne i brune syltetøjskrukker, som ikke var forsynet med etikette af nogen art, medens overbindingen, bestående af pergamentpapir, var forsynet med ordet »smørelim« skrevet med blæk. Der forefandtes endvidere hos giftudlæggerne nogle flasker med »gift for rotter« indeholdende en thalliumsulfatopløsning, forsynet med en etikette med ordene: »Gift for rotter. Farlig for mennesker og husdyr«, et giftmærke og 3×3 kors. Fabrikanten, som ikke havde amtets tilladelse til handel med gifte i henhold til giftlovens § 6, havde heller ikke ansøgt om eller fået indenrigsministeriets godkendelse af en brugsanvisning til midlerne, som derfor kun må udleveres til forbrugere fra apotek og § 6 handlende mod politi-påtegnet rekvisitionsblanket. Fabrikanten nægtede at udtale sig

til politirapport, hvorefter sagen blev indbragt for domstolene. I retten oplyste han, at han ikke ville have noget som helst at gøre med kemikaliekontrollen, samt at han, da han var fabrikant, mente sig berettiget til ikke at overholde giftlovens bestemmelser. Han idømtes en bøde på 500 kr. og har påanket sagen til landsretten.

En fabrikant, som på daværende tidspunkt i øvrigt ikke havde næringsbevis som fabrikant, fremstillede en fosformos til brug ved udryddelse af rotter, mus, mosegrise, muldvarpe, spurve og skader. Da han ikke beherskede fabrikationen, var midlet af meget varierende sammensætning. Midlet blev udleveret i honningdåser og ovomaltinedåser til forbrugere rundt om i landet. Fabrikanten, som ikke havde amtets tilladelse til handel med gifte i henhold til giftlovens § 6, havde ingen giftbog og fik ikke udfyldt rekvisitionsblanketter, forinden han udleverede giften til forbrugerne. Fosformosen var ikke farvet med kønrøg, således at rekvisitionsblanketterne tillige skulle have været underskrevet af politiet, forinden udlevering til forbruger fandt sted. Fosformosen var ikke anmeldt til kontrollen, og pakningerne var ikke deklareret i overensstemmelse med de krav, som stilles i henhold til bekendtgørelsen af 21. april 1953 eller emballeret, etiketteret og tillukket i overensstemmelse med de krav, som stilles i henhold til giftlovens bestemmelser. Den forbruger, som i overensstemmelse med etikettens anvisning, ville benytte fosformosen til udryddelse af muldvarpe, spurve og skader, ville overtræde jagtlovens bestemmelser, hvorfor fabrikanten på dette punkt havde overtrådt bekæmpelsesmiddeloven med hensyn til vildledende tekst. Fabrikanten havde desuden fremstillet rotteudryddelsesmidler med indhold af warfarin og thalliumsulfat og en stryknin-nitratopløsning til udryddelse af muldvarpe, ligeledes under samtidig overtrædelse af praktisk talt alle de lovbestemmelser, der var mulighed for at overtræde. Ved et retsmøde erkendte fabrikanten sig skyldig i alle overtrædelserne. Under hensyntagen til ganske specielle forhold er sagen forelagt statsadvokaturen angående spørgsmålet om tiltalerejsning.

En fabrikant, som fremstillede forskellige rotteudryddelsesmidler, havde ladet en reklamebrochure fremstille, i hvilken han annoncerede med forskellige ikke eksisterende rotteudryddelses-

midler, i hvilken han angav, at hans strandløgsspræparat var godkendt af indenrigsministeriet, tiltrods for at han overhovedet ikke havde fået afprøvet noget strandløgsspræparat, og i hvilken han tilkendegav, at rotterne blev immune, dersom man ikke anvendte hans antu- og warfaringifte. Hos en giftudlægger forefandtes en pakning rotteudryddelsesmiddel, som på etiketten angaves at være en thalliumsulfatopløsning, medens pakningen indeholdt alfa-naphthyl-thiourinstof. Hos giftudlæggere forefandtes warfarinholdigt ædegift, emballeret i småposer, som ikke var etiketterede i overensstemmelse med bekendtgørelsen af 21. april 1953. På kommunekontorer forefandtes warfarinpulver til opløsning i en liter vand, som på analysedeklarationen angaves at indeholde 0,010 pct. warfarin, medens det virkelige indhold ved analyse viste sig at være 9,8 pct. Fabrikanten blev idømt en bøde på 1000 kr.